

Kursbeskrivning Straffrätt (15 hp)

Kursbeskrivning Straffrätt (15 hp).....	1
1 Allmänt om kursen	3
1.1 Innehåll och målsättning.....	3
1.2 Pedagogiken.....	4
1.2.1 Föreläsningar och seminarier.....	4
1.2.2 Vissa påpekanden om seminarierna.....	5
2 Närmare om kursens uppbyggnad	5
2.1 De olika kursmomenten	5
2.2 Skriftliga och muntliga övningar	7
2.3 Obligatorier.....	8
2.4 Samverkan med det omgivande samhället.....	8
2.5 Förhållandet till andra kurser på utbildningen.....	8
3 Krav för deltagande i undervisningen.....	9
3.1 Anmälnings- och registreringsförfarande	9
3.2 Avregistrering	10
3.3 Gruppindelning	10
4 Studieanvisningar	10
4.1 Kurslitteratur	10
4.2 Källmaterial	11
4.3 Övrigt material.....	11
4.4 Förberedelser inför undervisningen.....	11
5 Examination	12
5.1 Allmänt om examinationen.....	12
5.2 Promemorian.....	12
5.2.1 Allmänna förutsättningar	12
5.2.2 Omfattning och formalia.....	12
5.2.3 Kriterier för bedömning av innehåll	13
5.2.4 Riktlinjer för poängsättning.....	13
5.3 Salstentamen	14
5.3.1 Allmän information	14
5.3.2 Anmälan till tentamen.....	14
5.3.3 Handlingar som ska medtas vid tentamen	14
5.3.4 Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler	15

5.3.5	Inlämning av tentamen.....	15
5.4	Betygskriterier	15
5.4.1	Betygskriterier enligt den fyrgradiga betygsskalan	15
5.4.2	Betygskriterier enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan	17
5.5	Begäran om omprövning	19
6	Funktionsnedsättning	19
6.1	Allmänt	19
6.2	Särskilt pedagogiskt stöd vid högskolestudier.....	19
6.3	Examination vid funktionsnedsättning	19
7	Studentinflytande och kursutveckling	20

1 Allmänt om kursen

1.1 Innehåll och målsättning

Varmt välkommen till straffrättskursen! I det här dokumentet återfinns all relevant information om straffrättskursen. Studenter förväntas ta del av den information som anges i detta dokument.

Straffrätt (15 hp) är en obligatorisk kurs inom ramen för juristprogrammet. Straffrätt läses som en avslutande del av studierna under den fjärde terminen.

Kursen i straffrätt har som övergripande målsättning att bibringa studenterna förmåga att identifiera, analysera och lösa straffrättsliga problem avseende frågor om brott. En sådan förmåga förutsätter en god förståelse för de metodologiska förutsättningarna som gäller inom rättsområdet. Kursen har som ytterligare målsättning att bidra till förståelse för straffrättsens roll i ett större samhälleligt perspektiv, bl.a. genom att ge studenterna insikter i de rättspolitiska argument som ligger bakom olika straffbestämmelser. Samhälleliga perspektiv på straffrätten kommer fortlöpande att lyftas in i undervisningen. Kursen syftar även till att skapa en förståelse för straffrätten i ett internationellt perspektiv

Kursen innehåller följande moment:

- Legalitet och lagtolkning
- Kriminalpolitik
- Straffrättsens allmänna del
- Straffrättsens speciella del
- Påföljdssystemet och påföljdsbestämning
- Internationell straffrätt
- Straffrättsens roll i ett samhälleligt perspektiv

De förväntade studieresultaten för grundkursen i straffrätt är som följer:

Kunskap och förståelse

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- visa kunskap i och förståelse för centrala rättsregler och rättsprinciper inom straffrätten,
- visa sådana kunskaper i kriminologi som är av betydelse för bedömningen av straffrättsliga frågeställningar och för förståelsen för och värderingen av straffrättsens utformning, och
- ha kännedom om straffrättsens roll nationellt och internationellt, inbegripet dess förhållande till internationell rätt

Färdighet och förmåga

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- visa förmåga att med hjälp av relevanta juridiska metoder tillämpa och tolka straffrättsliga regler samt bedöma straffrättsliga problem,
- visa förmåga att med hjälp av juridisk metod systematiskt, kritiskt och självständigt identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar,
- inom givna tidsramar planera och författa en promemoria, och
- visa förmåga att såväl skriftligen som muntligen redovisa resultatet av straffrättsliga analyser.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Efter genomgången kurs förväntas studenten kunna:

- kritiskt bedöma och värdera straffrättsliga frågeställningar med hänsyn till relevanta samhällsliga frågor, vilket inkluderar att kunna identifiera de intressen som påverkar det straffrättsliga systemets utformning i ett etiskt och samhällsligt perspektiv.

Det kan tilläggas att de förväntade studieresultaten vad gäller ”kunskap och förståelse” tillgodoses genom att studenten dels tar till sig kurslitteraturen, dels tillgodogör sig föreläsningar. De övriga förväntade studieresultaten är sådana att de kräver mer av studenten. Därför är det dessa som är föremål för kursens examinerande moment.

1.2 Pedagogiken

1.2.1 Föreläsningar och seminarier

Undervisningen sker i form av föreläsningar och seminarier. Undervisningen har utformats i syfte att uppmuntra och stimulera studenterna att på ett kritiskt och analytiskt sätt med ett självständigt förhållningssätt, närma sig diverse straffrättsliga frågor. Målet med undervisningen kan därför sägas vara att studenterna ska kunna internalisera olika frågeställningar inom straffrättsämnet.

Generellt syftar föreläsningarna till att ge en överblick av och/eller fördjupa vissa delar av straffrättsliga ämnen. Föreläsningarna kommer i allt väsentligt att utgöra ett komplement till kurslitteraturen, vilket bl.a. betyder att föreläsningarna inte kommer att ägnas åt att enbart upprepa vad som står i kurslitteraturen. Föreläsningarna genomsyras alltså av ett kritiskt förhållningssätt till såväl litteratur som rättsfall och lagstiftning. Föreläsningarna är schemalagda och riktar sig till samtliga studenter på kursen.

Undervisningen är planerad så att föreläsningarna i regel efterföljs av ett seminarium på samma eller närliggande tema. Seminarierna syftar till att ge en mer problembaserad och fördjupad förståelse av straffrätten och dess roll i samhället. Tanken med seminarierna är att studenterna ska ges möjlighet att öva förmågan att ”göra” juridik genom ett aktivt förhållningssätt.

1.2.2 Vissa påpekanden om seminarierna

Även om seminarierna inte är obligatoriska, ställs krav på aktivt deltagande från studenterna. Kravet på aktivitet innebär att studenterna kommer väl förberedda och är beredda att aktivt delta i analysen och diskussionen av på förhand angivna seminarieuppgifter, rättsfall m.m. Det innebär att vi förväntar oss att studenterna kommer väl förberedda och är så pass inlästa att alla som går på seminarierna kan bidra till den gemensamma diskussionen under seminarierna. Vi rekommenderar därför att man som student förbereder de uppgifter m.m. som ska göras inför respektive undervisningstillfälle, för att sedan träffa studiekamrater för att gemensamt diskutera dem. Detta sätt kommer att bidra till att man som student får en bättre förståelse av straffrätten. Genom att prata straffrätt med sina jämlingar, så kommer man att kunna internalisera straffrättsämnet och på så vis göra det till "sitt". Vår utgångspunkt är att seminarierna i allt väsentligt kan betraktas som en slags återkoppling på den tid som studenten hittills har lagt ned för att förstå straffrättsämnet. Att komma på seminariet oförberedd kommer att bli utmanande för studenten.

Seminarierna sker i huvudsak i grupper om cirka 35 studenter. Det är mycket viktigt att du endast går på de seminarier som tillhör din seminariegrupp. Eftersom seminarierna är frivilliga i kombination med att lärosalarna är begränsade, finns det ingen möjlighet att "hoppa runt" och välja grupper efter hur man som student själv tycker passar bäst. Det finns ingen möjlighet att byta grupp. Det motiveras dels av att undervisningen är frivillig, dels av att vi som lärare t.ex. inte kan ha 50 studenter vid ett seminarium i en grupp och 5 studenter vid samma seminarium i en annan grupp. Detta har faktiskt hänt - flera gånger. Det är inte något som vi kommer tillåta på den här kursen.

Vi vill också passa på att understryka följande. Undervisningen på kursen är schemalagd och riktar sig till samtliga studenter. Vi vill därför uppmana studenterna, för möjligheten att nå djupare kunskap i ämnet genom att t.ex. diskutera och analysera olika problemställningar och ställa frågor till lärarna, att närvara vid undervisningen. Det ges ingen möjlighet att erhålla lärarledd undervisning på annat sätt, på annan plats eller på annan tid än vad som följer av schemat. Det faktum att undervisningen till största del är frivillig att närvara vid (för obligatoriskt moment se under obligatorium) ska således inte uppfattas som en möjlighet att erhålla lärarledd undervisning vid sidan av den schemalagda. Vi vill också understryka att närvaro på seminarierna kommer att underlätta för studenterna att klara av de två examinerande momenten: pm-uppgiften och salsentamen.

2 Närmare om kursens uppbyggnad

2.1 De olika kursmomenten

Legalitet och lagtolkning. Kursen fokuserar inledningsvis på de särskilda lagtolkningsfrågor som uppkommer på straffrättsens område, med ett särskilt fokus på legalitetsprincipen, metod och

rättskällor. Legalitetsprincipen framhålls ofta som en central del av straffrätten. Dyliga metodfrågor är centrala att ha klart för sig innan man fördjupar sig i de mer materiella delarna av straffrätten. Momentet uppmärksammas både vid föreläsningar och vid seminarier, där vi bl.a. problematiserar om legalitetsprincipen egentligen sätter några gränser för lagtolkningen. Tanken är att dessa inledande metodologiska moment ska följa med under resterande delen av kursen.

Kriminalpolitik. Detta moment löper som en integrerad del genom hela kursen, framför allt genom att det i anslutning till seminarierna finns frågor av kriminalpolitisk eller rättspolitisk karaktär. Dessutom fokuserar flera föreläsningar och seminarier på olika kriminalpolitiska teman. Kriminalpolitiska frågeställningar är viktiga för att förstå hur straffrättsanvändningen är tänkt att fungera i en bredare samhällskontext. För att sätta en ram för kursen sker särskilda undervisningstillfällen i kursens inledning, där frågan om vem som ska ha makt över straffrätten (jurister eller politiker) särskilt diskuteras. För att knyta ihop kursen, finns även ett särskilt seminarium i slutet av kursen som har ett utpräglad kriminalpolitiskt perspektiv. Momentet diskuteras såväl utifrån ett mer juridiskt perspektiv som utifrån ett kriminologiskt perspektiv. Tanken är att förse studenterna med verktyg för att förstå och att kunna analysera förhållandet mellan juridik och politik.

Straffrättens allmänna del. Till straffrättens allmänna del hör de generella regler och principer som anger grundläggande förutsättningar för om en viss gärning utgör ett brott samt för om en viss gärning är straffbar. De allmänna förutsättningarna hanteras inom ramen för det s.k. brottsbegreppet. Det handlar, schematiskt, om att avgöra huruvida rekvisiten för en otillåten gärning är uppfyllda samt om rekvisiten för personligt ansvar är uppfyllda. Dessa två huvudgrupper av rekvisit delas i sin tur in i undergrupper. För en otillåten gärning krävs att gärningen är brottsbeskrivningsenlig och att gärningen inte är rättfärdigad. För personligt ansvar krävs att gärningspersonen agerat uppsåtligt eller av oaktsamhet och att gärningspersonen inte är ursäktad. Utanför brottsbegreppet faller således vissa processuella krav, t.ex. att gärningspersonen är över 15 år och att brottet inte har preskriberats. Dessa behandlas alltså inte på kursen. Straffrättens allmänna del utgör själva hjärtat för straffrätten och den allmänna delen är vad som utmärker straffrätten som en juridisk disciplin. Därför ägnas en påtaglig stor del av kursen åt straffrättens allmänna del. Merparten av föreläsningarna och seminarierna ägnas därför åt olika moment som rör straffrättens allmänna del. Vidare kan straffrättens allmänna del sägas utgöra utgångspunkten för att förstå straffrättens speciella del (d.v.s. de olika brotstyperna).

Straffrättens speciella del. Till denna del av straffrätten hör de särskilda brott i brottsbalken och specialstraffrätten (d.v.s. brott utanför brottsbalken). I detta moment diskuteras olika brott och dessas uppbyggnad. Straffrättens speciella del ägnas utrymme på kursen i form av föreläsningar och seminarier. Under de seminarier som fokuserar på straffrättens speciella del, finns också möjlighet att repetera stora delar av den allmänna delen, eftersom den speciella delen alltid måste tillämpas i relation till den allmänna delen. Det bör uppmärksammas att enbart några få brotstyper har valts ut till undervisningen – och används främst som exempel på straffrättsanvändningen. Det bör även påpekas att det även de delar av kursen som fokuserar på

straffrättens allmänna del, till viss del uppmärksammar enskilda brott. På det sättet hänger undervisningen om straffrättens allmänna del ihop med den om straffrättens speciella del. Men under straffrättens speciella del ligger mer fokus på själva brotten och dess särdrag.

Påföljdssystemet. Detta kursmoment behandlas under den senare delen av kursen. Detta motiveras av att frågan om vilken påföljd som eventuellt ska utdömas förutsätter att det redan har konstaterats att ett brott har förövats. Undervisningen fokuserar på påföljdssystemets struktur och undervisningen syftar framför allt att ge en grundläggande förståelse för detta system. Undervisningen sker i form av föreläsningar och av ett seminarium.

Internationell straffrätt. Även om straffrätten i hög grad är en nationell angelägenhet (svensk domstol dömer efter svensk strafflagstiftning) är straffrätten långtifrån fri från internationella influenser. Internationella inslag förekommer därför på kursen. Kursen uppmärksammar särskilt jurisdiktionsfrågor. Det internationella inslaget syftar till att ge en ökad förståelse för hur den svenska rätten betraktas utifrån en internationell kontext. Sverige är en del av såväl EU som ett globalt mellanstatligt samarbete, vilket har satt avtryck på den nationella straffrätten. Detta moment behandlas såväl i föreläsningsform som i seminarieform.

Straffrättens roll i ett samhällsligt perspektiv. Detta inslag löper som en integrerad del genom hela kursen. Frågor om straffrättens betydelse i ett större perspektiv vävs in i övrig undervisning. En viktig del är att skapa förståelse för vilka intressen som gör sig gällande inom straffrätten och hur de påverkar straffrättens utformning, liksom hur olika aktörer påverkar straffrättens innehåll. Ett sådant exempel är den s.k. samtyckeslagen som diskuteras vid ett seminarium om sexualbrott. Kursen avser fortlöpande att belysa den komplicerade relationen mellan juridik och politik, som under de senaste åren har kommit att stå i rampljuset på olika sätt. Till detta moment hör också föreläsningar utifrån ett kriminologiskt perspektiv.

2.2 Skriftliga och muntliga övningar

Kursen innehåller såväl skriftliga som muntliga övningar. Den skriftliga framställningsförmågan prövas i samband med författandet av en promemoria, som är ett obligatorium på kursen, samt i samband med salstentamen. Studenternas muntliga färdigheter testas vid seminarierna.

Den obligatoriska skriftliga uppgiften (pm-uppgiften) ger poäng att ta med till tentamen (se nedan under obligatorier samt under examination).

Att gå på seminarierna är frivilligt. Vi vill återigen uppmana studenterna att gå på seminarierna i så stor utsträckning som möjligt. Viktigt att understryka när det gäller deltagande är att studenterna förväntas komma väl förberedda och medverka i seminariediskussionen. Det är aktiv närvaro som gäller vid seminarierna. Engagemanget ska vara kopplat särskilt till en problematisering av de

frågor som respektive seminarium ger upphov till. Studenternas deltagande i diskussionen på seminarierna är självklar och utgör grunden för undervisningen.

2.3 Obligatorier

Kursen består av ett obligatoriskt moment: författandet av en godkänd pm.

Pm-uppgiften innebär att varje student tilldelas, exempelvis ett rättsfall, ett utdrag ur förarbetena, en artikel, en myndighetsrapport eller motsvarande som denne ska skriva en promemoria om.

Pm-uppgiften ger poäng att ta med till tentamen. För att hjälpa studenterna med förutsättningarna för uppgiften och för att svara på frågor om uppgifterna finns ett schemalagt introduktionstillfälle.

2.4 Samverkan med det omgivande samhället

Straffrättsliga frågeställningar debatteras flitigt i olika sammanhang och ges inte sällan stort medialt utrymme. Vid seminarierna finns ofta möjlighet att anknyta till bl.a. omdiskuterade lagförslag och hur stämningen i samhället har bidragit till lagändringar. Ämnets karaktär medför en ständig samverkan med andra samhällsliga aktörer vid sidan av de lärare som är anställda vid Stockholms universitet.

2.5 Förhållandet till andra kurser på utbildningen

Kursen utgör en del inom den offentliga rätten och har som sådan en särskild relation till andra ämnen inom det offentlighetsrättsliga blocket. Särskilt bör relationen till det förvaltningsrättsliga sanktionsområdet nämnas. Inom förvaltningsrätten förekommer olika typer av administrativa sanktioner som inte utgör straff, men som har klart straffliknande drag. Av stor betydelse är naturligtvis också straffprocessuella frågor. I praktiken finns ingen straffrätt som hanteras fristående från processuella frågor. Inom utbildningen hanterar man detta på så vis att den rena problemlösningen i straffrätt bygger på att händelseförloppet tas för givet (det vill säga alla sakfrågor förutsätts vara klarlagda).

Så snart man börjar fundera över hur rätten bör vara konstruerad *de lege ferenda* kommer emellertid processuella frågor oundvikligen in. Samma sak gäller om man börjar diskutera verkliga brottmålsrättegångar. Straffrätten har också ett nära släktskap med moralfilosofin som i viss utsträckning hanteras inom ramen för den allmänna rättsläran. Straffrätten hanterar på ett institutionaliserat sätt just sådana frågor om skuld och ansvar som ofta ligger i centrum av moralfilosofins intresse. Ett enkelt exempel är att frågor om så kallad moral luck – till exempel när någon gör något mycket riskfyllt, men har tur såtillvida att risken inte realiserar – är av avgörande betydelse för hur åtskilliga straffrättsliga frågor bör lösas. Ytterligare bör nämnas relationen till såväl arbetsrätt som utlänningsrätt vad avser den straffrättsliga betydelsen av att gärningspersonen exempelvis blir av med sin anställning eller blir utvisad. Straffrättens

förhållande till såväl familjerätt och socialrätt bör också betonas genom betydelsen av exempelvis vårdnadshavares skyldighet att ansvara för sina barn, men också till följd av betydelsen av att barn och ungdomar och psykiskt sjuka lagöverträdare särbehandlas i straffrättsligt hänseende.

3 Krav för deltagande i undervisningen

3.1 Anmälnings- och registreringsförfarande

Du som är antagen till juristprogrammet och ska läsa obligatoriska kurser som förstagångsregistrerad på termin 2-7, **inför** varje termin anmäla vilka kurser som du ska läsa och tacka ja till dessa. Detta för att du sedan ska kunna webbregistrera dig. Obs! detta gäller enbart studenter på den nya studieordningen, dvs. antagna till juristprogrammet fr.o.m. HT2012.

Registrering på obligatoriska kurser

OBS! Nedanstående gäller ej nyantagna till juristprogrammet. Registrering på en **obligatorisk** kurs kan senast göras den **andra dagen** efter kursens start!

Webbregistrering

Studenter på termin 2-7 på juristprogrammets nya studieordning och som har blivit antagen till obligatoriska kurser genom antagningen kan under registreringsveckan webbregistrera sig.

Denna webbregistrering kommer enbart att kunna göras av studenter som följer studieordningen och uppfyller respektive förkunskapskrav (och inte har tillgodoräknade obligatoriska kurser).

För att kunna läsa kursen ska du göra följande:

- 1) Aktivera ditt universitetskonto www.su.se/aktivera (om du inte tidigare har läst vid Stockholms universitet)
- 2) Registrera dig på kursen genom att logga in på www.mitt.su.se och ”Mina studier”

Om du av någon av anledning inte kan självregistrera dig (t.ex. inte uppfyller förkunskapskraven eller har tillgodoräknat kurser) var god besök studievägledningen på Utbildningskansliet för registrering. Observera att registreringar inte tas emot på annat sätt.

Ej uppfyllda förkunskapskrav?

Om du inte uppfyller förkunskapskraven för att bli registrerad på en kurs måste du ansöka om dispens. Detta gör du genom att besöka studievägledningen på Utbildningskansliet. OBS! Om du har webbregistrerat dig i Mitt SU är dispensen beviljad.

Omregistrering på obligatoriska kurser

Omregistreringar kan inte göras via FastReg, utan av kursadministratör eller via studentexpeditionen. Om du vill delta i gruppundervisningen måste du kontakta respektive kursadministratör då detta **endast** kan ske i mån av plats.

3.2 Avregistrering

Registrerade studenter som vill göra ett tidigt avbrott på en kurs d.v.s. avregistrera sig, ska göra detta inom tre veckor från kursstart för att kunna bli förstagångsregistrerade nästa gång de vill läsa kursen. Observera att systemet inte räknar från kursens första dag utan det är från kursstartsveckan som tre veckor räknas. Studenterna kan själva anmäla tidigt avbrott via [mitt SU](#). Obs! Detta kan få konsekvenser för din rätt att erhålla studiemedel. Kontakta CSN för mer information!

3.3 Gruppindelning

För att kunna anmäla dig till en grupp i FastReg måste du vara registrerad på kursen. De studenter som inte har läst kursen tidigare har förtur till undervisningen och får välja en plats i en grupp först. Tiden för registrering anges på kurshemsidan. För omregistrerade finns det möjlighet att delta i gruppundervisningen endast i mån av plats (se också ovan).

4 Studieanvisningar

4.1 Kurslitteratur

Följande litteratur utgör kursfordringar för kursen i straffrätt HT19:

- Asp, Petter, Ulväng, Magnus & Jareborg, Nils, *Kriminalrättens grunder*, Svensk straffrätt I, 2 uppl., Iustus förlag, 2013
- Leijonhufvud, Madeleine, Träskman, Per Ole, & Wennberg, Suzanne, *Brottsbalken Del I (1-12 kap.). En kommentar. Brotten mot person och förmögenhetsbrotten m.m.*, Studentutgåva 9, Wolters Kluwer, 2019
- Johansson, Stefan, Leijonhufvud, Madeleine, Trost, Hedvig, Träskman, Per Ole & Wennberg, Suzanne, *Brottsbalken Del II (13-24 kap.). En kommentar. Brotten mot allmänbeten och staten m.m.*, Studentutgåva 9, Wolters Kluwer, 2019
- Jareborg, Nils & Zila, Josef, *Straffrättens påföljdslära*, 5 uppl., Wolters Kluwer, 2017
- Norée, Annika, *Kriminalrätten. Övningsmaterial*, 5 uppl., Norstedts Juridik, 2012
- Zila, Josef, *Specialstraffrätten. En introduktion.*, 9 uppl., Wolters Kluwer, 2019
- Asp, Petter, *Internationell straffrätt*, 2 uppl., Iustus förlag, 2014

Äldre upplagor används helt på egen risk och det är inget som vi rekommenderar.

Brottsbalkskommentarerna finns även digitalt och kan nås via databaserna på universitetsbibliotekets hemsida.

4.2 Källmaterial

- Sveriges Rikes Lag (Norstedts) eller
- Sveriges Lagar / Sveriges Lag (Studentlitteratur) eller
- Svensk lag (Iustus), eller
- Norée, Martinsson & Andersson *Författningssamling i straffrätt*, med hänvisningar till rättsfall. Wolters Kluwer, senaste upplagan.

4.3 Övrigt material

Undervisningsmaterial i form av exempelvis PowerPoint-presentationer och annat som föreläsare använder kommer att finnas tillgängligt för studenterna att ta del av. Observera dock att vissa föreläsare överhuvudtaget inte använder sådana hjälpmedel och att vissa föreläsare kan se presentationerna som material som behöver stöd av vad som sägs och av den anledningen inte vill lägga ut dem.

4.4 Förberedelser inför undervisningen

Du hittar instruktionerna till samtliga seminarier under kursmaterial. Där hittar du ett samlat dokument avseende alla seminarier för hela kursen. Detta dokument kommer finnas tillgängligt på kurshemsidan senast i samband med kursstarten. Seminarierna bygger på frågor som är av varierande karaktär; en del av frågorna som ska förberedas hittar du i Övningsboken (Norée). Andra frågor som ska förberedas inför seminarierna är relaterade till rättsfall eller till förarbeten. Dessa är att betrakta som en del av kurslitteraturen. Ytterligare andra frågor beskriver ett scenario som du ska förbereda inför seminarieundervisningen.

I övrigt bör följande noteras. I kursens inledning ligger fokus på legalitetsprincipen och lagtolkning samt vissa kriminalpolitiska spørsmål. Därefter övergår fokus till straffrättens allmänna del, som kommer utgöra merparten av undervisningstillfällena på kursen. Du rekommenderas därför starkt att läsa dels *Kriminalrättens grunder*, dels de delar i brottsbalkskommentarerna som rör straffrättens allmänna del. Den absoluta merparten av seminarierna har namn som direkt kan hänföras till kurslitteraturen och det är självfallet dessa som ska studeras till respektive tillfälle. Det bör emellertid betonas att den allmänna delen återkommer i princip varje seminarium under kursen (men den kompletteras då med inläsning av de särskilda brotten). Efter undervisningen om straffrättens allmänna del, följer undervisning om jurisdiktion och europeisk straffrätt. Inför denna undervisning bör du läsa *Internationell straffrätt*. I övrigt fokuserar kursen också på några utvalda brottstyper. Du bör då läsa i brottsbalkskommentarerna samt övrig litteratur som rör olika brottstyper. I slutet av kursen behandlas påföljdsrelaterade frågor. Inför de aktuella undervisningstillfällena bör du då läsa *Straffrättens påföljdslära*. Slutligen knyts kursen ihop med ytterligare kriminalpolitiska teman.

Vi kommer inte att ge några generella läsråd. Det är upp till varje student hur hen bäst tar till sig kurslitteraturen. Vi kan dock säga följande: i *Kriminalrättens grunder* finns vissa textpartier som är satta med packad text/mindre typsnitt. Dessa avsnitt kan läsas översiktligt. Avsnitt 2.6 (gärningsculpa) kan läsas översiktligt. Generellt rekommenderas också att studenterna läser *Kriminalrättens grunder* flera gånger under kursen. I övrigt ges inte några läsanvisningar för kursen, utan det är studentens ansvar att på egen hand lägga upp och planera inläsningen av kurslitteraturen utefter hur studenten själv planerar sina studier.

På hemsidan anges också, vid en angiven tidpunkt, vilken pm-uppgift som blir aktuell och vilka förutsättningar som gäller för pm-uppgiften.

5 Examination

5.1 Allmänt om examinationen

Examination sker dels genom författande av en skriftlig promemoria, dels genom en skriftlig salstentamen.

5.2 Promemorian

5.2.1 Allmänna förutsättningar

Det utgör ett obligatorium på kursen att författa en individuell promemoria. Varje promemoria ges poäng som kan tas med till tentamen. En fullgod promemoria ger 6 poäng.

5.2.2 Omfattning och formalia

Promemorian ska behandla de frågeställningar som är kopplade till pm-uppgiften. Promemorian ska innehålla ett försättsblad, innehållsförteckning och källförteckning. Det ligger i uppgiften att studenten på ett självständigt sätt strukturerar promemorians innehåll på det sätt som studenten finner det lämpligt. Det ingår således i bedömningen att kunna strukturera promemorian på ett rimligt vis.

Pm:et får omfatta max 1 600 ord inklusive fotnoter (exklusive försättsblad, innehållsförteckning samt källförteckning). Format Word, typsnitt Times New Roman, teckenstorlek 12 med 1,5 radavstånd.

OBS: Läs igenom din promemoria noggrant innan du lämnar in den för att undvika onödiga grammatiska och språkliga fel.

5.2.3 Kriterier för bedömning av innehåll

Maximalt kan 6 poäng uppnås, huvudfokus ligger på innehållet, men även struktur, språk och formalia är viktiga delar i bedömningen av en juridisk text av det här slaget. Varje pm kommer att bedömas utifrån tre huvudkriterier:

Innehåll:

- *Ämne, metod och material* ska vara väl valt. Problemen ska ha *identifierats* och *analyserats* med en konsekvent och stringent argumentation baserad på flera olika källor. *Inga faktafel* får förekomma. Du måste föra en *självständig* och *problembaserad diskussion* med utgångspunkt i angivna frågor. Dina slutsatser ska vara väl underbyggda.

Struktur:

- Det måste finnas en *tydlig och sammanhängande struktur*. Nya avsnitt ska markeras med huvudrubriker och vid behov därpå följande underrubriker. De olika avsnitten ska följa på varandra på ett sådant sätt att framställningen framstår som genomtänkt, logisk och lätt att följa. Antalet rubriker ska t.ex. framstå som rimliga med hänsyn till textlängden och underavsnitt ska t.ex. tydligt hänga ihop med närmaste överrubrik.

Språk och formalia:

- *Inga betydande språkfel* får förekomma. Meningsbyggnaden ska vara godtagbar, det vill säga texten ska vara skriven på en god juridisk svenska. Stavfel får inte förekomma över huvud taget. Använd korrekt terminologi. Uppsatsen ska utmärkas av språklig noggrannhet. Juristens främsta verktyg är språket, varför förhållandevis höga förväntningar ställs på språkbruket. Be gärna någon annan korrekturläsa texten innan du skickar in den. Givetvis bör du även själv korrekturläsa din egen text innan inlämningen.
- *Hanteringen av fotnoter, innehållsförteckning och källförteckning* ska vara korrekt. Fotnoter ska t.ex. utformas på ett enhetligt och konsekvent vis genom hela texten. Varje påstående i den löpande texten vara belagt med en korrekt fotnot. Även i textens mer analytiska delar ska fotnoter infogas. Formaliafel får i princip inte förekomma.

5.2.4 Riktlinjer för poängsättning

Varje promemoria poängsätts enligt följande riktlinjer:

6 poäng. En närmast perfekt pm. Problemen är mycket väl identifierade och analyserade. Svaret är välstrukturerat och välskrivet. Formalia är utan anmärkning. Framställningen präglas av en hög grad av självständighet och stringens.

4,5–5,5 poäng. En mycket bra pm. Problemen är väl identifierade och analyserade. Svaret är strukturerat och språket är mycket bra. Formalia är helt i sin ordning.

3–4 poäng. En bra pm. Problemen är identifierade och analyserade på ett godtagbart sätt. Svaret är delvis strukturerat och det är inte många språk- eller formaliafel.

1,5–2,5 poäng. En godkänd pm. Problemen är identifierade men inte riktigt analyserade. Svaret är ostrukturerat och det finns flera språk- eller formaliafel.

0–1 poäng. Uppnår inte kraven för godkänt. Under all kritik. Om man inte får besked om annat är emellertid obligatoriet fullgjort.

För de studenter som har poäng enligt en tidigare poängsättning; se kurshemsidan för information.

5.3 Salstentamen

5.3.1 Allmän information

Salstentamen är skriftlig. Skrivtiden är fyra timmar. På skrivningen kan totalt 24 poäng erhållas. Student som underkänts vid ordinarie tentamen bereds tillfälle till omtentamen. Tentamensskrivningen kommer att innehålla frågor som motsvarar de högre kognitiva förmågorna som följer av de förväntade studieresultaten, se ovan i avsnitt 1.1 (d.v.s. förmåga till tillämpning och värdering). **Observera att skrivutrymmet kommer att vara begränsat.**

5.3.2 Anmälan till tentamen

Tentamensanmälan ska göras i FastReg senast tre arbetsdagar före dag för tentamen. Anmälan till tentamen förutsätter registrering på kursen. Alla studenter har rätt att istället för ordinarie betyg få betyg enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan. Student som önskar betyg enligt denna skala måste dock anmäla detta till kursadministratören minst fem arbetsdagar före den skriftliga tentamen. Finns behov av extra åtgärder i samband med tentamen på grund av funktionsnedsättning ska detta anmälas till kursadministratören (se nedan under Funktionsnedsättning). För att få skriva tentamen måste studenten vara anmäld i FastReg. Oanmälda studenter får inte tentera.

5.3.3 Handlingar som ska medtas vid tentamen

Till tentamen ska godkänd legitimation medtas. Som godkänd legitimation räknas körkort, pass och id-kort med aktuell giltighetstid. Som godkänd legitimation räknas även högst tre månader gammal polisanmälan som anger att tentandens id-handling är stulen eller förlorad. Även utländska identitetshandlingar godkänns, företrädesvis pass och id-kort.

5.3.4 Tillåtna hjälpmedel och ordningsregler

Under HT19 gäller följande regler. Vid tentamen tillämpas examinationsalternativ 2, d.v.s. ”endast källmaterial, inga anteckningar”. Information om de olika examinationsalternativen samt de ordningsregler som gäller vid tentamen finns på följande länk: https://www.jurinst.su.se/polopoly_fs/1.251024.1444219379!/menu/standard/file/foreskrifter_for_examination_juridicum.pdf. Om länken mot all förmodan inte skulle fungera, hittar du den enkelt genom att söka efter ”Föreskrifter för examination vid Juridiska institutionen”. Vi hänvisar till hemsidan för ytterligare information. Förekomsten av otillåtna hjälpmedel, anteckningar och liknande samt brott mot ordningsreglerna kan föranleda en anmälan till universitetets disciplinnämnd. Disciplinnämnden, som leds av rektor, kan besluta om varning eller avstängning från studierna.

5.3.5 Inlämning av tentamen

- Endast svar på Juridiska institutionens svarsark rättas om inte annat angetts i instruktionerna.
- Kontrollera att alla uppgifter på omslagsarket och svarsarken är korrekta och fullständiga.
- Omslagsarket ska alltid lämnas in. Detta gäller även om tentanden väljer att lämna in blankt. Om tentanden väljer att lämna in blankt får inga svarsark lämnas in.
- Observera att samtliga studenter omedelbart ska sluta skriva när tentamensvakterna meddelar att tiden är slut. Det innebär att tentanderna då saknar rätt att avsluta en mening m.m. Om tentanden behöver ytterligare tid för att fylla i uppgifter på omslagsark eller på svarsarken eller dylikt ska det övervakas av en tentamensvakt för att undanröja misstanke om fusk.

Vid en digital tentamen gäller motsvarande regler.

5.4 Betygskriterier

Betyg sätts på kursen efter en sammanvägning av resultatet på salsskrivningen med resultatet från pm-uppgiften.

5.4.1 Betygskriterier enligt den fyrgradiga betygsskalan

AB (Med beröm godkänt)

Studenten har ett utmärkt förmåga att hantera metodologiska frågeställningar på straffrättens område. Studenten uppvisar en utmärkt förmåga att behandla straffrättsliga frågeställningar på ett systematiskt och kritiskt sätt. Studenten har en utmärkt förmåga att självständigt identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar. Studenten analyserar, värderar och bedömer på ett utmärkt sätt relevanta straffrättsliga frågeställningar. Studenten visar på ett utmärkt sätt en förmåga att diskutera förhållandet mellan å ena sidan straffrätt och å andra sidan

samhälleliga intressen, framför allt genom att studenten på ett utmärkt sätt självständigt värderar och analyserar de intressen som påverkar straffrättens utformning och genom att på ett utmärkt sätt analysera, problematisera och diskutera straffrättsliga frågeställningar utifrån ett bredare samhällsperspektiv.

BA (Icke utan beröm godkänt)

Studenten har en god förmåga att hantera metodologiska frågeställningar på straffrättens område. Studenten uppvisar en god förmåga att behandla straffrättsliga frågeställningar på ett systematiskt och kritiskt sätt. Studenten har en god förmåga att självständigt identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar. Studenten analyserar, värderar och bedömer på ett gott sätt relevanta straffrättsliga frågeställningar. Studenten visar på ett gott sätt en förmåga att diskutera förhållandet å ena sidan straffrätt och å andra sidan samhälleliga intressen, framför allt genom att studenten på ett gott och självständigt sätt värderar och analyserar de intressen som påverkar straffrättens utformning och på ett gott sätt analyserar och diskuterar straffrättsliga frågeställningar utifrån ett bredare samhällsperspektiv.

B (Godkänd)

Studenten har en tillräcklig förmåga att hantera metodologiska frågeställningar på straffrättens område. Studenten uppvisar en tillräcklig förmåga att behandla straffrättsliga frågeställningar på ett systematiskt och kritiskt sätt. Studenten förmår endast på en grundläggande nivå att självständigt identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar. Studenten analyserar, värderar och bedömer på ett grundläggande sätt relevanta straffrättsliga frågeställningar, där analysen t.ex. inte är nyanserad eller inte görs på ett juridiskt övertygande vis. Studenten visar endast en tillräcklig förmåga att diskutera förhållandet mellan å ena sidan straffrätt och å andra sidan samhälleliga intressen, framför allt genom att studenten på ett godtagbart sätt värderar och analyserar de intressen som påverkar straffrättens utformning. Studenten förmår endast på en grundläggande nivå att analysera och diskutera straffrättsliga frågeställningar utifrån ett bredare samhällsperspektiv.

U (Underkänd)

Studenten saknar förmåga att hantera metodologiska frågeställningar på straffrättens område. Studenten kan inte behandla straffrättsliga frågeställningar på ett systematiskt och kritiskt sätt. Studenten klarar inte av att självständigt identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar. Studenten saknar förmåga att analysera, värdera och bedöma relevanta straffrättsliga frågeställningar. Studenten saknar förmåga att diskutera förhållandet mellan å ena sidan straffrätt och å andra sidan samhälleliga intressen. Studenten förmår inte att självständigt värdera och analysera de intressen som påverkar straffrättens utformning. Studenten kan inte analysera och diskutera straffrättsliga frågeställningar utifrån ett bredare samhällsperspektiv.

5.4.2 Betygskriterier enligt den målrelaterade sjugradiga betygsskalan

A (Excellent)

Studenten har ett utmärkt förmåga att hantera metodologiska frågeställningar på straffrättens område. Studenten uppvisar en utmärkt förmåga att behandla straffrättsliga frågeställningar på ett systematiskt och kritiskt sätt. Studenten har en utmärkt förmåga att självständigt identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar. Studenten analyserar, värderar och bedömer på ett utmärkt sätt relevanta straffrättsliga frågeställningar. Studenten visar på ett utmärkt sätt en förmåga att diskutera förhållandet mellan å ena sidan straffrätt och å andra sidan samhälleliga intressen, framför allt genom att studenten på ett utmärkt sätt självständigt värderar och analyserar de intressen som påverkar straffrättens utformning och genom att på ett utmärkt sätt analysera, problematisera och diskutera straffrättsliga frågeställningar utifrån ett bredare samhällsperspektiv.

B (Very good)

Studenten hanterar metodologiska frågeställningar på straffrättens område mycket väl. Studenten uppvisar en mycket god förmåga att behandla straffrättsliga frågeställningar på ett systematiskt och kritiskt sätt. Studenten har en mycket god förmåga att självständigt identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar. Studenten analyserar, värderar och bedömer på ett mycket gott sätt relevanta straffrättsliga frågeställningar. Studenten visar på ett mycket gott sätt en förmåga att diskutera förhållandet mellan å ena sidan straffrätt och å andra sidan samhälleliga intressen, framför allt genom att studenten på ett utmärkt sätt självständigt värderar och analyserar de intressen som påverkar straffrättens utformning och genom att på ett utmärkt sätt analysera, problematisera och diskutera straffrättsliga frågeställningar utifrån ett bredare samhällsperspektiv.

C (Good)

Studenten har en god förmåga att hantera metodologiska frågeställningar på straffrättens område. Studenten uppvisar en god förmåga att behandla straffrättsliga frågeställningar på ett systematiskt och kritiskt sätt. Studenten har en god förmåga att självständigt identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar. Studenten analyserar, värderar och bedömer på ett gott sätt relevanta straffrättsliga frågeställningar. Studenten visar på en god förmåga att diskutera förhållandet mellan å ena sidan straffrätt och å andra sidan samhälleliga intressen, framför allt genom att studenten på ett gott sätt självständigt värderar och analyserar de intressen som påverkar straffrättens utformning och genom att på ett gott sätt analysera, problematisera och diskutera straffrättsliga frågeställningar utifrån ett bredare samhällsperspektiv.

D (Satisfactory)

Studenten har en tillräcklig förmåga att hantera metodologiska frågeställningar på straffrättens område. Studenten uppvisar en tillräcklig förmåga att behandla straffrättsliga frågeställningar på

ett systematiskt och kritiskt sätt. Studenten förmår på en grundläggande nivå att självständigt identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar. Studenten analyserar, värderar och bedömer på ett grundläggande sätt relevanta straffrättsliga frågeställningar, där analysen inte är nyanserad eller görs på ett juridiskt övertygande vis. Studenten visar en tillräcklig förmåga att diskutera förhållandet mellan å ena sidan straffrätt och å andra sidan samhällliga intressen, framför allt genom att studenten på ett godtagbart sätt värderar och analyserar de intressen som påverkar straffrättens utformning. Studenten förmår på en grundläggande nivå att analysera och diskutera straffrättsliga frågeställningar utifrån ett bredare samhällsperspektiv.

E (Sufficient)

Studenten har endast en tillräcklig förmåga att hantera metodologiska frågeställningar på straffrättens område. Studenten uppvisar endast en tillräcklig förmåga att behandla straffrättsliga frågeställningar på ett systematiskt och kritiskt sätt. Studenten förmår endast på en grundläggande nivå att självständigt identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar. Studenten analyserar, värderar och bedömer på ett grundläggande sätt relevanta straffrättsliga frågeställningar, där analysen inte är nyanserad eller görs på ett juridiskt övertygande vis. Studenten visar endast en tillräcklig förmåga att diskutera förhållandet mellan å ena sidan straffrätt och å andra sidan samhällliga intressen, framför allt genom att studenten på ett godtagbart sätt värderar och analyserar de intressen som påverkar straffrättens utformning. Studenten förmår endast på en grundläggande nivå att analysera och diskutera straffrättsliga frågeställningar utifrån ett bredare samhällsperspektiv.

Fx (Some more work required before the credit can be awarded)

Grundläggande brister föreligger innebärande att studerande inte uppnår de krav som krävs för betyget E. Lärandemålen har inte uppnåtts och studenten saknar grundläggande kunskaper om hur metodologiska frågeställningar ska hanteras på straffrättens område, om hur straffrättsliga frågeställningar ska hanteras på ett systematiskt och kritiskt sätt. Studenten kan inte identifiera, formulera och analysera straffrättsliga frågeställningar. Studenten saknar förmåga att analysera, värdera och bedöma relevanta straffrättsliga frågeställningar. Studenten kan inte diskutera och problematisera förhållandet mellan å ena sidan straffrätt och å andra sidan samhällliga intressen. Studenten saknas förmåga att analysera de intressen som påverkar straffrättens utformning och kan inte heller analysera och diskutera straffrättsliga frågeställningar utifrån ett bredare samhällsperspektiv.

F (Fail)

Grundläggande brister föreligger innebärande att studerande inte uppnår de krav som krävs för betyget E. Lärandemålen har inte uppnåtts och studenten saknar grundläggande kunskaper på straffrättens område. För att nå godkänd nivå måste studenten höja sin arbetstakt ordentligt och tillgodogöra sig kunskaperna mycket mer grundligt.

5.5 Begäran om omprövning

Begäran om omprövning ska lämnas skriftligen till kursadministratören. Begäran ska vara noga motiverad. Observera att den som hämtar ut sin originaltentamen förlorar möjligheten att begära omprövning.

Vänligen se information om omprövning [här](#)

6 Funktionsnedsättning

6.1 Allmänt

Målet är att alla studenter vid Stockholms universitet ska ha lika rättigheter och möjligheter oavsett funktionsnedsättning. Du kan läsa mer i Stockholms universitets ”Handlingsplan för likabehandling av studenter med funktionsnedsättning” på www.su.se under rubrikerna ”Utbildning”, ”Studentservice” och ”Studera med funktionsnedsättning”. Kontakta Studentavdelningens sektion Service för studenter med funktionsnedsättning i god tid före studiestarten för att diskutera ditt individuella stödbehov och för att få nödvändig information. För att boka tid och diskutera stödåtgärder, maila till studentstod@su.se. Studenter med dyslexi vänder sig med fördel direkt till dyslexipedagog [Elisabeth Åman](#).

6.2 Särskilt pedagogiskt stöd vid högskolestudier

Studenter med funktionshinder har möjlighet till ett *särskilt pedagogiskt stöd* vid högskolestudier. Som exempel kan nämnas alternativa examinationsformer, såsom förlängd tentamenstid eller enskild tentamen vid dator med mera. Det ankommer på varje berörd student att, i den mån han eller hon vill ta del av de särskilda åtgärder som har utlovats, inför kursstarten i varje ämne i god tid (minst fyra veckor) kontakta institutionens kontaktperson. Genom ett skriftligt intyg från Studentavdelningens sektion Service för studenter med funktionsnedsättning vid Stockholms universitet ska studenten styrka att han eller hon har en funktionsnedsättning. Kontaktperson vid Juridiska institutionen är biträdande studierektor Viktoria Pettersson, tfn: 08-16 13 04 eller e-post: viktoria.pettersson@juridicum.su.se

6.3 Examination vid funktionsnedsättning

Studenten måste *senast tre veckor* före tentamenstillfället meddela kursadministratören att examinationen ska genomföras så att eventuella extra åtgärder kan vidtas. Om anmälan inkommer senare kan institutionen inte garantera att examinationen kan genomföras såsom önskas. Observera att studenten även ska anmäla sig till tentamen på sedvanligt sätt i FastReg senast tre arbetsdagar före dag för tentamen.

7 Studentinflytande och kursutveckling

Samtliga studenter uppmanas att fylla i en elektronisk blankett för kursvärdering i slutet av kursen. Kursvärderingen har stor betydelse för kvalitetssäkring av kursens innehåll och pedagogiska upplägg. Kursen förändras och utvecklas kontinuerligt och de synpunkter och idéer som framförs i kursvärderingen övervägs alltid noga.